

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija Poljanska cesta št. 32.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je na Poljanski cesti h. št. 32.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/26. uri popoldne.

Štev. 50.

V Ljubljani, v petek 29. februvarija 1884.

Letnik XII.

Velehrad.

(Dalje.)

Tisti Vacláv Štule, kateri je deloma sprožil slavnost na Velehradu l. 1863, ter je v ta namen l. 1857 bil dal na svetlo knjižico o ss. Cirilu in Metodu, bil je l. 1881 kot prošt Višehradski na čelu severnim Slovanom na poti v Rim. — Kar se je preslavljal l. 1863, nekoliko slovesno obhajalo l. 1869 o tisučletnici smrti Cirilove, to so v svoji cerkveni veljavi po encikliki „Grande munus“ vsemu svetu priobčili sv. oče Leon XIII. dne 30. sept. v god sv. Jeronima l. 1880, in odmev hvaležnosti na to bilo je romanje Slovansko. Kar se je tedaj l. 1881 godilo v Rimu, dne 3., 4. in 5. julija v baziliki sv. Klemenca, dne 5. jul. v avdienci pri sv. Očetu, kedar sta se po svojih znamenitih govorih poslavlila J. J. Strossmajer pa Leon XIII., dne 7. julija v akademiji Vatikanski, kjer je slovénski Triglav očital Balkanu njegove krivice do sinov slovanskih, to nam je še v živem spominu, pa se dostojno dopovedati ali popisati ne dá.

Kedar se kači stopi na glavo, jame se zvijati ter otepati z repom. Tako tudi sedaj. Na to velikansko dejanje slovansko oglasili so se nekteri biskupi pravoslavni, nekteri razkolkniki, ali iskreno so jim odgovorili vladniki katoliški, na pr. kardinal Bartolini, škup Kotorski Forlani, in najslavnejše prevzvišeni škup Djakovski Josip Juraj tako, da so oni obmolknili, kar služi le v prospeh katoliški stvari. Da se resnica prav spozná, čuti je treba oba zvoná.

Voditelji slovanski so si l. 1881 v Rimu dali besedo, da se l. 1885 o tisučletnici smrti sv. Metoda snidejo na Velehradu. Mnogotere priprave se v ta namen vže delajo. Mi pa idimo koj sedaj tje! Sédimo v Ljubljani na južno železnico, na Dunaju se presedimo na severno, pod Brnom krenimo jo na desno, in kmalu zakliče se postaja Uhersko Hradište (Ungarisch Hradišt — Ogersko Gradišče), od koder skozi to mestice jo obrnemo proti severju

ter po nekaki dolinki v mali uri dospemo na Velehrad, selo z malo, toda snažnimi hišicami, med kterimi ste bolj ponosni dvé poslopji — kostel a klášter — cerkev in samostan Velehradski.

Za Karla Velikega zaslovijo v zgodovini posamni rodovi slovanski, kakor na jugu hrvaški, karantanski, na severju česki, polabski, pa vzlasti moravski. Tem je v prvi polovici devetega veka vladal Mojmir I. do l. 846. Za njim je posebno blagostno vladal Rastislav (Rostislav ali Rastie) do l. 870. Ta je sprosil si iz Carigrada slovanskih verovestnikov, in k Rastisavu na Velehrad sta l. 863 prišla blagovestnika ss. Ciril in Metod. Tedaj se Velehrad pogostoma imenuje vže staro pa trdno mesto ali nekaka trdnjava na Moravskem. Leta 870 izpodrine Rastislava Svatopluk, kateri do smrti svoje l. 894 mogočno vlada Veliko Moravsko. Leta 874 se vrne sv. Metod iz nemške zaprtije na Velehrad, in takrat mu nekoliko bolje vdan Svatopluk sozida ondi cerkev Materi Božji na čast, katero Metod posveti.

Dokler je živel Svatopluk, so mirovali sosednji sovražniki. Po smrti njegovi se sinovi Mojmir II., Svatopluk in Svatoboj med seboj razpró, vnani sovražniki pritisnejo — z ene strani Nemci, z ene pa Madjari — in po bitvi pri Požunu ali Bretislavi (Pressburg) l. 906 izgine Mojmir iz zgodovine in Moravska razpade. Zakrije jo gosta tema, ter pokriva od desetega do trinajstega stoletja. Med ljudstvom ohrani se vendar spominj na Velehrad. Polagoma dobijo ta kraj v last Benediktovci ali menihi sv. Benedikta s Českega. Kedar Vladislav Henrik I. — prepustivši Česko starejšemu bratu Přemyslu Otokarju — postane mejni grof Moravski, odkupi oni kraj, vstanovi v njem red Cistercijakov l. 1198, sozida jim cerkev in samostan, kar mu brat Přemysl Otokar potrdi l. 1202 in posebej leta 1228, kedar je vpričo njega posvečena bila cerkev Mater Božje na Velehradu. Nekako v brambo proti Madjarom sozida l. 1257 poleg njega Přemysl Otokar II. mestice „Uh. Hradiště“. Leta 1421 so Husovci razgrajali tudi tod; vendar si

„klášter in kostel“ spet opomore. Leta 1681 je v njih razsajal požar; l. 1713 vdari v cerkev strela, in tedaj prične opat Florijan zidati novo cerkev, ktera je bila l. 1722 v ozidji dovršena, in l. 1735 v sedanji obliki deveto nedeljo po Duhovem dne 2. oktobra slovesno posvečena na ime Vnebovzetja Device Marije pa verovestnikov in zavetnikov Moravije ss. Cirila in Metoda.

(Slédi.)

„Irredenta“ se širi.

Pred nekaj časom je prinesla tržaška „Edinost“ vest, da tamošnji in isterski Lahi Istro na vsak način „irredenti“ pridobiti želé. Da se jim to popolnoma posreči, sklenili so po tužni Istri v vsaki količaj pomenljivi vasi šole na italijanski podlagi in v italijanskem smislu, kakor jih imajo v Trstu, ter tudi tu pa tam že po tržaški okolici, ustanoviti. Tiste šole so menda na enaki podlagi osnovane, kakor so bile svoje dni šole janičarjev, kajti janičarji so bili otroci krščanskih starišev, ktere so Turki ropat hodili, jih po svoje vzgojevali, ter iz njih najbolj zagrizene sovražnike sv. Križa in krščanskega imena izredili.

Prav tako so današnje tržaške šole. Marsikak otrok poštenih in odločno slovanskih starišev nasrka se tamkaj strupenega, avstrijski državi, še bolj pa nam Slovanom nevarnega duha irredentovskega in najbolj zagrizen sovražnik naše narodnosti postane, kar se ga le misliti more. Kaj je temu vzrok? Oče in mati gotovo ne, kajti ta dva sta od „irredente“ ravno tako daleč proč, kakor je severni tečaj od južnega; bratje še manj, kajti poštene delavei so, ki si v potu svojega obraza kruh služijo in slovanske pesmi pojó. Laška šola je tisto pogubljivo gnjezdo, kjer se nam kuži naša mladež, kjer se nam odtuja naš naraščaj, in kjer se „irredenti“ stopnjica za stopnjico polagoma poklada, po kterih bi, tako „irredentarji“ računijo, ob svojem času ona visoke isterske gore prestopila. Da bi se

LISTEK.

Tudi naravoslovci — ne pridejo do konca.

Naravoslovje, ki je v zadnjih letih tako visoko prispelo, obudilo je v svojih učencih predrzno misel, da ravno ono zamore rešiti vsako uganjko življenja. Vprašanja, kterim so se preplašene umaknile najbistrejše glave preteklih stoletij — rešuje zdaj, kakor se jim dozdeva, vsak novinec in začetnik naravoslovja kot igračo.

Vogt, kateri je nekaj časa trdil, da človek prihaja od opice, oznanjeval je svetu zmagonosno, da je delavnost možgan enaka oni obisti. Büchner dokazal je v svojem delu „moč in snov“, da je stvaritev sveta in človeka le gola pravljica in človeška duša nesmisel; da mišljenje ni družega, kakor mehanično delovanje možgan. Moleschott iznašel je tako imenovani „tok snovi“ (Kreislauf der Stoffe) ter že mislil, da je v nič djál vero v vstajenji. Tu se vzdigne mogočno Darwin z naukom, da so se iz malo in neznatnih bitij razvile vse vrste stvari, ki jih ošabno opazujejo dandanes naravoslovci. Dan na

dan množilo se je število Darwinovih učencev in naravoslovje — kraljica vseh vednost — praznovalo je — mogočne zmage.

Čez nekaj let že pa so se zbrihtali, ter padli toliko globokeje, kolikor višje so se bili spustili v neumne ugnanjke. Imenitni in učeni možje naravoslovci so spoznali odkrito in določno, da njihovi tovariši so bili zavozili veliko predaleč; da je veliko reči, ktere so še nerešene, pa mnogo izmed njih tudi nerešenih ostane. V prvi vrsti teh mož je profesor fiziologije na vseučilišči berlinskem Emil du Bois Reymond. V dveh govorih, ki so sloveči postali: „O mejah naravnega spoznanja“ (14. avgust 1872 v Lipskem pred zborom naravoslovcev) in „Sedem svetovnih ugank“ (8. julija 1880 v javni seji kralj. akademije vednosti v Berlinu) spoznava odkritosrčno, da naravoslovje, kljub svojemu velikanskemu napredovanju nikdar ne bo moglo rešiti sledečih vprašanj:

1. Bistvo snovi in snovne moči.

2. Izvir gibanja, kajti sedaj vidimo celo naravo se gibati; to gibanje pa je imelo kdaj svoj začetek. Kako pa je ravno prvo gibanje nastalo, tega ne bomo nikdar uganili.

3. Nastanek navadnih občutov (Sinnesempfin-

dung) in zavednosti; kajti nikdar ne moremo razumeti, kako da možgani čutijo in kako ti občutki prehajajo v zavednost, t. j. da smo jih mi zavedni.

4. Prostost volje, ki se nikdar tajiti ne dá.

5. Nastanek življenja.

6. Prečudna in kakor nalaščna naprava v naravi, da služi ena stvar drugi.

7. Pametno mišljenje in nastanek govorice.

Pri tem naj bi pa bralci dobro premislili: Emil du Bois Reymond je popolnoma nejeveren; Božje roke ne pripoznava nikjer. Koliko veljavniše za nas so toraj njegove izjave! One potrdijo najsijajniše, da le vera podaja ključ k tolikim, sicer nerešljivim uganjkam.

Nič manj določno pobijal je Darvina imenitni antropolog Virhow. V govoru, ki ga je imel začetkom meseca avgusta na antropologičnem shodu v Frankobrodu ob M. med drugim nadaljuje tako-le: Od nekda ustavljali so se antropologi nauku Darwinovemu; da, celó ob času, ko so se valovi darvinizma najvišje zaganjali, niso zgubili zavednosti, ker uprti so bili na stališče modrih, treznih, natančnih preudarkov in preiskav. Darwin pa je ustanovil šolo gole teorije, ki sloni le na puhlih, predrznih, celó smešnih, zdravemu razumu nasprotnih hipotezah!

to poprej omogočilo, vsilili bodo Istrijanom laške šole, šole, ki ne poznajo ne Križanega in ne naše narodnosti.

Uboga Istra, kaj te čaka, kaj bode še iz tebe? Vlada tržaška že tako podpira, kakor znano, laški živelj; zdaj hočejo Istri še vsiliti Slovanom sovražnega škofa v Poreču; uboga Istra, kaj te še čaka? Tukaj, bratje, tukaj je treba še ozbiljne pomoči! Vsi Slovenci in Hrvatje, kajti Istra je v isti meri, ako ne več, hrvaška kolikor slovenska, od Špielfelda do Siska in od Varaždina do Trsta morali bi si v to svrhu roke podati, ter sistematično, kakor to Nemci delajo, krajcar na krajcar polagati, ter slovenske in hrvaške zadruga v povzdigo šolstva po Istri osnovati.

Bratje, nevarnost, ki tukaj našemu življu in našemu obstanku preti, je tako velika, moči pa, ki se ji naj po robu v materialnem obziru stavijo, slabe tako, da je tukaj nujne in zdatne pomoči potreba. Ne dajmo se spodkopati od „irredentarjev“; to, kar oni nameravajo, vstanovljati in podperati šole, napravimo rajši sami in ohranimo Istri našo narodnost, s katero ji ohranimo tudi sv. vero in našo cesarsko hišo. Zasluga bo dvojna na duši in telesu. Naj se v ta namen po mestih in trgih naših slovenskih in hrvaških pokrajin napravljajo odbori, naj se nabirajo novci, naj se snujejo društva v povzdigo narodnega šolstva v Istri, po izgledu „nemškega Schulvereina“. Nabrani novci naj se pošiljajo ali vredništvom slovenskih časnikov ali pa znabiti v to nalašč osnovanemu društvu v Trst, Pazin, Poreč ali kjer si bodi. Društvo „Edinost“ se je, kakor pač vsem znano, do zdaj povsod „irredenti“ z vrlim pogumom in neustrašenim duhom nasproti postavljalo. Naj bi k temu društvu pristopili vsi pogumni borilci in vsak zaveden Slovan v Trstu in Istri naj bi bil ud tega patrijotičnega društva, ki naj bi kakor skala v sredi penečega „irredentovskega morja“ nepremično stalo, dokler bi se od vseh strani razburjeno laško morje ob njo zaletavalo in peneče zopet razpršilo. Že do zdaj je društvo za Slovanstvo veliko storilo in znani so nam društveniki, ki so za narodno idejo po tržaški okolici že tisoče in tisoče potrosili in kakor stvar danes kaže — ne zastoj. Okolica je naši narodnosti pridobljena in jako vtrjena. Ali treba je temu društvu materialne podpore — treba mu denarja in tega preskrbeti je dolžnost vseh Slovencev.

Če se kje godi krivica našemu narodu, se mu godi v Istri. Po mestih, kjer je le peščica Lahov, imajo 3- in 4-razredne laške šole, v ktere se velika večina slovenskih in hrvaških otrok sili. Za kraje, kjer Lahov ni, tudi šol ni bilo treba! Le usmiljeni duhovniki so sami iz lastnega nagiba zapuščeno in zanemarjeno slavjansko deo podučevali v sv. veri, v čitanji, pisanji in računstvu. In koliko sumničenja, obrekovanja in preganjanja so morali ti pravi prijatelji ljudstva zaradi tega od lahonstva pretrpeti! Lah je že zdavnej sprevidel, da je tisti gospodar v deželi, čegar je šola in zato je stavil slovanskemu šolstvu vse le mogoče ovire, le da bi mu pot prestrigel ali popolno zaprl.

(Konec prih.)

Bodočnost Evrope.

Politična prerokovanja so podobna vremenskim prerokovanjem v pratiki; zgodi se rado le nasprotno temu, kar se prerokuje. Tudi Napoleonovo prerokovanje v petdesetih letih bode Evropa ali kozaška ali republikanska, se dosihmal ni zgodilo, in za najbližnji čas ni se bati, da bi se zgodilo. Mogoče je pa tudi, da se je Napoleon, ki je o političnih stvarih bistroumno sodil, zmotil le o času, in da nas taisto strašno gorje še zmirom čaka. Večkrat se čuje tu in tam, da prej ali slej bode trčnilo skupaj slavljanstvo in germanstvo, nemogoče ni, da bi kak moderni ruski Atila ne peljal narode iz severovzhoda in iz severne Azije nad Evropo, ki se je že nekoliko postarala, tedaj nima prave moči za upor. Važno je tedaj ne le državniku, marveč vsakemu rodoljubi, da pogleda po svetu okoli sebe, in iz sedanjih razmer sklepa, kakšen bi bil ta velikanski boj, iz katerega bi izšla še večja država, kakor je bila nekdanj rimska. Pred našimi očmi je vojaška in moralna moč naroda, s katero gre tukaj poštovati, v prvi vrsti, se vé, da moralna krepost, ker od moralne kreposti zavisi tudi vojaška sposobnost.

V Evropi je sedaj oborožen mir, ali ne more zmirom tako ostati, je nenaravno, tedaj nemogoče, to že iz tega moramo sklepati, ker na svetu ni nič stalnega in vsaka stvar obstane le nekaj časa. Pogledimo le spremembe, ki so se vršile v Evropi začevši od l. 1848 in ki so v srednji Evropi nekako stalnost dobile še le l. 1871 po pomirji med Francosko in Nemško. Težišče Evrope je sedaj v nje središču, ker je to krepko in čvrsto, vlada mir — se vé da, oborožen. Ali prva zgubljena bitka, prva zguba na bojnem polju to lahko vse prenaradi. — Človek bi pa tudi rad zvedel, ktera vojujočih vlad bode pozneje prva in ktera bode prevzela gospodarstvo svetá.

Vsak čas so modri in trezni politiki naprej pripovedovali, kaj se bode na svetu zgodilo, to ne po kakem božjem navdihnjenji, dasiravno tega ne tajimo, marveč prevdarjaje vse okoliščnosti v sedajnosti, sklepali so na prihodnost. Ko so se na severu grške dežele zbirali pogubonosni oblaki, in je Grkom pretla vojaško moč Macedonije, bili so vneti rodoljubi, ki so klicali na boj zoper kralja Filipa. Njim na čelu je bil velik govornik Demosten, ki se je živo potegoval za republikansko veličino Atensko, a ni razumel dejanskih razmer, posebno pa vojaških ne. Njemu nasproti je bil Phokion, skoz in skoz pošten in skušen mož, dasiravno je opravljal važne in imenitne službe, umrl je v revščini. Ta mož je bil dlé časa na dvoru kralja Filipa, on in Aleksander sta ga zeló čislala. Skušen vojskovodja je poznal silno vojskino moč macedonsko, isto tako tudi vojaško nesposobnost svojih rojakov. Predrznost in abotnost se mu je zdela, ako so Atenci mislili zmagati Filipovo falango. Svetoval jim je tedaj, naj se spoprijaznijo z Macedonci, ker nemogoče je, ubraniti se njih nadvlade. Čas je pokazal, da je imel prav, a strast in rodoljubje, sicer blago, a nepremišljeno, je preobladalo nad vsaktero modrostjo, in pri Keroneji je bila pokopana svoboda Grška.

Ko se je po Aleksandrovi smrti nastala divja vojska, je grški svet še le zadobil nekak mir po

bitvi pri Ipsu (301) in nastalo je ravnotežje med novimi vevlastmi. Bilo je njih troje: Macedonija, Sirija in Egipet in med njimi je bilo veliko večih in manjših držav, knezov in mestnih zvez, njih obstoj je bil zaradi ravnotežja višjih oblast mogoč. Jednako razmerje se je razvilo na obalah zapadnega sredozemskega morja. Tukaj ste bili dvoje vevlasti, Rim in Kartago v ravnotežju, poleg njih je bilo več manjših držav. To je trajalo tretje stoletje pred Kristom noter do bitve pri Zami, kjer je bil preobrat v zgodovini starega veka.

Kar je pozneje prišlo, je bilo le posledica temu, vničena je bila Kartaga, tekmovalka Rimu, ki je postalo močnejše nad vse druge države. Politično skušenemu možu ni bilo težko naprej povedati, kaka bode osoda državam ob sredozemskem morju, da bodo brez dvojbe prostost zgubile, ker rimska moč je naraščala kakor neovrgljivi fatum. Tak politični prerok je bil zgodovinar Polib, ki je z drugimi rojaki vred prišel kot talnik v Rim; tam je občeval sè slavnimi Rimci, politik in državnik ob enem je spoznal rastočo moč krepke države, kateri se ima ob kratkem pokoriti vse druge.

Kakor je bilo v tretjem stoletju pred Kristusom na svetu, tako je bilo tudi v Evropi po Vestfalskem miru, nastalo je nekako ravnotežje med večimi vlastmi, poleg njih je bilo brez števila malih držav, ki so bile pri tekmevstvu večih varne pri svojem obstoju. To politično ravnotežje je omajala za nekaj časa francoska prekucija.

Ko so minule Napoleonove vojske, je bilo zopet naravnano, a po poslednjih zadnjih vojskah l. 1866, 1870 in 1877 je menda za zmirom odpravljenó. Sedaj je nastopila doba, za velike državne zveze (alliancen) in občni položaj je oborožen mir, premeteni nemški kancelar je srednjo Evropo združil. Prusija sama vzdržuje mir v Evropi in ruskemu velikanu nasprot stoji mogočna Pruska s svojimi zavezniki, za hrbtom pa ima smrtnega sovražnika, ki bi se vsak čas rad znosil nad Prusko, Nemčijo in zavezal se z Rusom. Pa Rus sedaj ne misli na veliko vojsko z Evropo, tudi za to ni pripravljen? Kaj pak, da ne! A to se lahko naglo spremeni; prihodnost je polna nevarnosti in zahteva skrbne previdnosti in opaznosti. Le mislimo si, kaj bi nastopilo, ko bi bila Nemčija poražena, kakor je bila Francoska l. 1870? Bitva zgubljena za Nemčijo bi bila vsi Evropi „Zama“. Na jedni strani Rusija silna v orožji, nepristopna zaradi svoje naravne lege, — na drugi strani pa samo države druge ali tretje vrste. Ko bi tukaj nastale zveze, bi prekanjena politika ruska lahko razdvojila zaveznike ter bi dovolila posameznim kake posebne pravice, ako ni neposrednje ne gospodarila, bi vendar posrednje gospodarila, kakor je n. pr. Macedonija gospodarila Greciji po bitvi pri Cheroneji, ali kakor so Rimci gospodovali po drugi in tretji punski vojski po deželah ob srednjem morji.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. febr.

Notranje dežele.

Po Dunaji je menda razširjena vest, da se neka stranka pripravlja v *državnem zboru* sprožiti misel, da naj se Avstrija v zvezi z drugimi državami dvigne v Afriko, da ondi sramotno pogodbo razruši, ki jo je Gordon zopet v veljavo spravil in vsled ktere je črno zamorsko plemo zopet do živine ponižano. Misel sama na sebi ni napačna, vendar pa ne more nihče zahtevati, da bi ravno Avstrija morala svoj nos povsod imeti. Mi imamo že svoj Sudan uno stran Save, kterege nam je treba dobro čuvati, da se ne povrnejo več turški časi, ki so bili memo sudanskih le toliko boljši, da se niso ljudje javno prodajali. Koliko jih je pa na skrivnem zginilo, le Bog vé! V Afriki naj se Angleži in Francozi pogodijo, kdo da naj gre Mahdija v kozji rog vganjat in trgovino sè sužnjimi zatirat. Ona dva naroda imata ondi posestva, toraj tudi kolikor toliko dolžnosti. Stara je že navada skoraj kakor zemlja, da človek, ki pomoči išče, se vedno najprvo k bližnjemu sosedu obrne. Za Sudan najprvi sosed izpod evropskega političnega podnebja bila bi Turčija, ko bi sama ne bila še na pol barbarska in mohamedanske vere. Tako pa s to velesilo (?) ni ničesar opraviti in se bo moral kostanj že Angležem prepustiti, ki ga bodo ali tudi povžili ali pa si bodo le prav neusmiljeno kremplje opekli.

Nemški listi, osobito berolinski, se bojé, da iz *avstro-nemške-ruske zveze* ne bo nič, ker Madjari ne bodo nikdar vanjo privolili, če tudi se bo grof Kalnoky še toliko prizadel. Vse kar bo grof

Zato ji pa tudi ni določil prej imenovani Emil du Bois Reymon nič večje veljave, kakor veljavo brvi, ki pelje čez velikanski prepad. — Virhow popolnoma zavrže misel Darwinovo, da bi zamogli prvotni, živeči organizmi, iz katerih so se drugi razvijali, sami nastati; in da bi se bil zamogel človek razviti iz kake živali, kar vse je trdil slednjič Darwin. Sklicuje se dalje na preiskave Kollmanna, kateri je dokazal, da je bilo oblično okostje pri ljudeh najprvotnejih časov ravno tako vstvarjeno, kakor sedaj. Sklene pa z opazko, da največ ljudi na Nemškem, ki pisarijo o prvotnem življenji, o tem razumi, po naše rečeno, ko zajee na boben.

Še oistreje pa se je izjavil profesor Lucas, predsednik shoda. Ta je zatrdil naravnost, da je darvinizem spravljal preiskave o bitji na žalostno in sramotno pot.

Določno ovrže on nasprotno trditev Huxleya in Häckelna, vsled ktere izhaja človek in žival iz tako imenovanih „monad“. — Du Bois Raymond prisoja Darwinovi domišljiji o tako imenovani „natürliche Zuchtwahl“ ravno toliko veljave, kakor rodovinskim deblom Homerjevih junakov. — Oni dozdevni preiskovalci, ki so nameravali vdomačiti darvinizem pri

prostem ljudstvu, zapustili so bili popolnoma tla eksaktnih preiskav, ter postavili na njih mesto gole hipoteze. In ko so nekaj časa tako duhove begali in vznemirjali, so se njihovi privrženci zmodrili ter njihove napačne menitve popolnoma popustili.

Pridenimo tem veljavnim izjavam še to, da so sledeči imenitni učenjaki tudi nasprotni Darwinu, kakor so: Flowrens, Agassiz, Bär, Huxley, Bona, Meyer, Wigand, Pfaff, Kuhl, Listow, Dawson, Nicholssohn, Quatrefages in drugi.

Razumno pa nam je samo po sebi, da nimajo misli učenjakov za vernega kristjana nobene posebne veljave, vendar je veselje videti, da je tudi pri učenjakih začela vshajati zarja boljšega spoznanja. — Mi verni kristjani pa imamo ključ do teh navideznih uganjk v Božjem razodenji, da ne tavamo več po temi, ampak da držimo v roki z najtrdnjim prepričanjem luč neovrgljive resnice. Za nas so uganjke življenja rešene. Mi spoznamo, od kod smo, kako smo, čemu smo, in kako svoj namen dosežemo. Zato pa razumé najpriprosteji kristjani v tej zadevi več, kakor vsi nejeverni učeni velikaši. (Po „Gegenwart“ i. dr.)

Kalnoky dosegel, bo to, da mu bodo Madjari ministri stol spodbili in ga bodo prisilili, da se bode komu drugemu s poti spravil. Kajti Madjarom se že koda grbanči in lasje ježijo, ako le ime „Rus“ slišijo. Politična zveza ima pa le tedaj svojo veljavo, ako se ona sklone v sporazumljenji z dotičnimi narodi.

„Politik“ pa na to omeni, da gledé Madjarov ni take sile, kakor se to Nemcem dozdeva in da vsaj do sedaj še noben madjarsk časniki, bodisi liberalen, konservativen ali pa radikalen, ni kaj prida o tej bodoči zvezi zinil. Morda zaradi tega ne, ker imajo Madjari sami s sabo zadosti opravka, ali pa se je morda silna jeza, ki so jo Madjari do Rusov imeli, politični modrosti s poti umaknila. Vse, kar so se do sedaj madjarski listi o rusko-nemškem približevanju izrazili, je to, da se je bati, da ne bo morda avstro-nemška zveza na tem kaj trpela.

Nekterim inostranskim listom se je zljubilo **avstrijski položaj** nekoliko, rekli bi skoraj, na mikroskop pogledati gledé stališča, kterega sedaj Avstrija nasproti Berlinu in Petrogradu zavzema in reči moramo, da so se dotičniki, srce in obisti naše države preiskavši, povsem jako povoljno o njej izrekli ter pristavili, osobito kar se tiče avstrijsko-nemške zveze, da poslednja nikakor ni tako slaba, da bi jo vsaka majhna sapica, ki od izhoda ali zahoda potegne, prekuenila. Ko bi se bilo kaj tacega nadjati, pravi „Pester Lloyd“, bi pač inostranski listi ne ocenjali toliko našega prijateljstva, kakor to sicer delajo, iz kterega bo Avstrija ravno toliko dobička imela, kakor Nemčija sama.

Komasacija na Moravskem. Kaj je to? bo marsikdo vprašal. Komasacija ni nič drugega, kakor složitve zemljišča v prvotno celoto, ktera se potem po razmeri posestva zopet v pravokotne in redne parcele razdeli in se posebno na to gleda, da vsak gospodar svoje posestvo skupaj dobi odmerjeno v jednem samem kosu polje, v drugem zopet travnik, v tretjem gojzd itd. Če je dobil po komasaciji slabši svet, kakor ga je imel poprej, se mu ga zato primerno več odmeri, da ne trpi škode, pač pa ima dobiček, ker ima posestvo ene vrste skupaj na enem kraju, ter se mu toliko časa ne umane v potih. Tako postavo potrdil je cesar za mejno grofijo Moravsko. Vrh tega pa še drugo postavo o skupnih zemljiščih, da se smejo namreč razdeliti in da se po tej razdelitvi uravna vžitek in opravišтво skupnih pravic.

Izselovanje Mazarov iz zapadne Galicije v Ameriko še noče prenehati. Enkrat ali dvakrat jih je že vlada iz kolodvora zavrnila, toda vse nič ne pomaga, prišli so v tretje. Tolika trma mora gotovo svoje dobre vzroke imeti in te smo že omenili, ko smo govorili o izselovanji kmetov iz zapadne Galicije v Ameriko. Za bodočo spomlad jih je že zopet toliko za daljno pot pripravljenih, da se je več okrajnim zastopstvom iz zapadne Galicije potrebno zdelo, obrniti se do državnega zbora, naj bi ondi poljski poslanci predlagali in napravili postavo, ktera bi napovedovala kazen za vse tiste, ki bi gališkim kmetom vozne liste v Ameriko prodajali ali pa jim sicer o tej zadevi kaj svetovali.

Iz sosednje **hrvaške kraljevine** prinaša „Ung. Post.“ novost, da se hrvaška vlada sedaj peča s sestavo letnega proračuna. Ko bode delo dokončano, izročilo se bo banu, ki se z njim v Budapešto popelje, kar se bo že menda bodoči teden zgodilo. Ko bode proračun ogerska vlada pregledala in ga kralj potrdil, pride taisti pred hrvaški deželni zbor v obravnavo. Kedaj da se bo deželni zbor zopet sklical, določilo se bode z banovim sporazumljenjem v Budapeštu. Poleg budgeta pride na dnevni red tudi hišni red v deželnem zboru, kakor tudi postava o deželnem orožništvu in pa, da naj se občinskim uradom odvzame težnja opravištva davka, konečno pa volitev regnikolarne deputacije.

Ko je **hrvaški ban** grof Khuen, bivši madjarski nadžupan, svoje novo dostojanstvo nastopil, so se marsikteremu Hrvat u lasje ježili, češ, ta nam bo sedaj uro navijal, na tisti račun, ko smo mi madjarske grbe razmetavali in v vodo bacali. In razven Starčevića, ki je grofa Khuena imenoval v deželnem zboru madjarskega hlapca, je bilo dolgo vse tiho in čakalo, kaj da pride. Sedaj pa že lagje diha ono stran Kolpe, kajti najnovejša imenovanja sicer še začasno nastavljenih načelnikov po ministerskih oddelkih jasno kažejo, da Madjari vsaj sedaj še ne mislijo svojega srda nad Hrvati ohladiti. Kajti načelniki so iz političnega stališča tako skromni ljudje, da v Budapešti zanje še vedeli niso. Ban jih je imenoval, ker je v njih spoznal boljše delavce in može, kakor pa kričaje in takih Hrvaška sedaj potrebuje.

Ogerska Ludovikova akademija imenuje se najnovejši vojaški zavod v Budapešti, ki se je ondi po vzoru Dunaj-movomeške vojaške akademije vstanovil in bo imel nalogo za ogersko honvedsko armado ročnih častnikov vzgojevati, kakor jih vzgojujeta dunajska in dunaj-novomeška vojaška akademija za stalno vojsko. Razložek bo le ta, da bo Ludoviceališče v Budapešti več madjarskega značaja imelo in da se gojenci ne bodo za častnike, temveč za kadete v honved vrstovali. Ker je pa potreba častnikov pri honvedu še jako velika, si bodo gojenci, ki bodo v prvih letih k honvedu vrsteni kmalo zlate cofe dobili.

Na Ogorskem pričela se je javna agitacija po deželi, ki ima namen med razne narodnosti in

veroizpovedanja nalogo, prepri in razdraženost zasejati. Prvi minister Koloman Tisza je o tem zvedel, ter odmah vse mestne gosposke opozoril, da naj na podlagi postave od 22. oktobra 1882 na to gledajo, da se taka agitacija že v kali zatare, dotični agent pa brez razložka osebe zapre in z vso ojstrostjo postave kaznuje. Uradniki dobivajo sploh strog ukaz, da naj skrbno nad vsakim sumljivim gibanjem čujejo in kakor hitro bodo kaj tacega zapazili, naj takoj višji oblastnji javijo. Samo po sebi se umé, da vse to ni drugega, kakor prvi korak, ki ga je vlada proti presilni agitaciji gledé bodočih volitev storila.

Vnanje države.

Iz Srbije se poroča, da je ondi vest o prihodu avstrijskega cesarjeviča in cesarjevičine prebivalstvo jako radostno iznenadila. Stanovala bota že v novi kraljevi palači, ktera sicer ni še popolnoma dodelana, pa vendar že toliko gotova, da se bo po nekterih začasnih pripravah vendar-le ondi stanovati dalo. Spremlstvo stanovalo bo v malem dvoreu in pa po privatnih hišah. Tudi nemškega cesarjeviča pričakujejo letos v Belemgradu, ker mislijo, da bo prišel vrniti obiskovanje kralja Milana od lanskega leta.

Ruski véliki knez **Mihael**, ki je nemškega cesarja pustne dni obiskal, izročil mu je lasnoročno pismo cara Aleksandra III in pa maršalsko palico v briljantih. Polkovnik, ki je bil v kneževem spremstvu, mu je pa spominjsko svetinjo prinesel.

Bismarkov organ „Nordd. Allg. Ztg.“ se odločno brani misli, da bi kardinal **Ledochowski** še kedaj prišel na svojo staličo poznansko, in pravi, da bi bilo zopetno umeščenje kardinala v svoji nadškofiji ne le proti pruskemu interesu, temveč je ono tudi iz ozira na prijazna soseda Avstrijanca in Rusa neizpeljivo. „Nordd. Allg. Ztg.“ nam bo že dovolila, da jako dvomimo o resničnosti, kar se druge točke, Avstrije in Rusije namreč tiče.

Bismark je, kakor že znano, na Nemškem prepovedal vpeljavo svinjine iz severne Amerike. Vzrok mu je bil menda prepoved povzdiga domačega narodnega gospodarstva. Amerikanski poslanik na nemškem dvoru, g. Sargent, je to prepoved svoji vladi v Washington poročal, kar je bila tudi njegova naloga. Osolil jo je pa z nekimi lastnimi opazkami, med kterimi se je tudi neki izrazil, da Bismarkova slava že pojema. Amerikanske novine so poročile iz „modre knjige“ (državni protokol, kamor se vpisujejo diplomatska pisma) ponatisnili in tudi opazke niso pozabili, da Bismarkova slava pojema. Kaj tacega pa ne ostane skrito, ako bi se prav pri Culukafrih ali pa pri Malajcih tiskalo in tako je tista kritika tudi Bismarku pred oči prišla. Takoj na to zvedeli in proglasili so nemški časniki Sargentovo vdeležbo pri podjetji ameriškanskih železnic, pri kteri so mu očitali nepoštene roke, ob enem mu je pa tudi Bismark vrata pred nosom zaprl in enako je tudi minister Hatzfeldt naredil. Ali bodo združene države Sargenta nazaj poklicale ali ne, se še ne ve; če so pa stvari tako, bi bilo pač najboljšje, da ga kam drugam pošljejo.

Angleže je jelo v Aziji skrbeti. Kabinet je sklenil zaradi prisvojenja Merva od ruske strani, da se pomnoži angleška posadka v Quettahu, da se podaljša indijska železnica do Quettaha in če mogoče še dalje do Kandaharja in pa Rusom se mora odločno povedati, da Angleži ne bodo nobenega inostranskega vpeljevanja trpeti.

O silnem razpoku, ki se je v **Londonu** na Viktorijinem kolodvoru prigodil, došlo so podrobneje novice, ki vse pričajo, da se je ondi dinamit podložil in da ga je „fenirska“ hudodelska roka vžgala po mehanizmu nalašč za to napravljene ure, kakor svoje dni hudodelec Thomas v bremski luki, ker je cel parnik v Ameriko namenjen razdjal in v zrak pognal. Nek major, ki je bil v obliži kolodvora, je potrdil, da je smrad, ki se je takoj po razletu okoli skladišča razširil, popolnoma tak, kakoršen se napravi, ako se razleti dinamit; in uradnik, ki je imel nadzorništvo v skladišču, je rekel, da je tistega dne zvečer v resnici prišel mlad človek z malo, toda silno teško pertljajo, ktero je posebni opreznosti uradnikovi priporočil. Proti 10. uri zvečer je uradnik čul nekako ropotanje, podobno onemu, kadar se navija ura, toda ni nič posebno nanj pazil. Sicer so pa učinki razpoka ravno taki, kakor jih dinamit za sabo pušča.

Črne egipčanske vojake, ki so se branili proti Mahdiju se bojevali, potaknili so potem med gonjače kamel, pa tudi ondi se branijo svojo službo opravljati in javno sočutje Mahdiju skazujejo. Dokler bodo Angleži z Egipčani opraviti imeli in se jim ne bo truda vredno zdelo zadosti svojih vojakov v Egipt poslati, ne bodo ničesar opravili proti Mahdiju.

V Egiptu naseljenim inozemcem (tujcem) naložila bo angleška vlada davek. Baring je predlagal, da naj se v to vsi inostranci oeenijo po premoženji, ter se nadja iz tega za deželo blizo 2,500.000 goldinarjev pridobiti. Dalje namerava prenarediti finančno postavu, vsled ktere bo deželi zopet več ko 10.000.000 gld. na dobro.

V Sudanu se čedalje bolj čudno zapleta mreža, v katero se je Angleška vjela. Z začetka so Angleži Egipt prisilili, da se je Sudanu odpovedal,

če tudi s težkim sremem, kajti Sudan je za egipčansko kupčijo v osrednji Afriki tako potreben, da bo brez njega popolnoma opešati morala; sedaj se pa Egipčani branijo Angležem kostanj iz žerjavice pobirati, kamor ga je bil Mahdi Angležem nasul. Sudan je Angleže v svoje črne pesti vklenil in jih ne bo popred spustil, da bo eden od obeh poginil ali Mahdi ali pa Angleži, ki se pripravljajo, da se bodo zanj spopadli. Prva vojska se bo še le sedaj pričela, kajti Angleži bodo prisiljeni toliko vojakov v Sudan poslati, kolikor jih bo zadosti, da bodo Mahdiju pot v njegovo poprejšno puščavo pokazali. Do sedaj jim je otepel dva generala z mečem, tretjega, t. j. Gordona je pa moralno tako, da se ne sme več med poštene ljudi podati, kajti trgovina se sužnjimi je za Angleško, ktera jo je po svojem oblaščenju Gordonu zopet privolila, taka npravna sramota, da jo tudi vsa angleška vojska ne zmije drugače, kakor če Mahdija in njegove privržence pobije, zgubljena mesta in kraje pridobi, sramotno trgovino odpravi, in za bodočnost vse kraje ob rudečem morji kakor tudi po notranjem Sudanu ob nilskem vodovji toliko se svojimi četami zavaruje, da bo trgovina se sužnjimi ondi zanaprej nemogoča. Kakor se pa Angležem ne posreči Mahdija premagati, imajo poleg svoje npravne sramote tudi še politično nečast, da so bili od divjakov tepeni, kajti sedaj le bo prišel čas, ko se bo Mahdi z angleškimi vojaki poskusil. Do sedaj pretepal se je le z egipčanskimi vojaki, ki so se pod angleškim zapovedništvom vojskovali. Posebnih čudežev pa Angleži ne bodo v Sudanu delali; kajti angleški vojak nima tistih lastnost, ktere imajo naši fantje, ki so njih kinč in čast, in teh zato nima, ker je kupljen. Angleški vojak se za gotovo plačo pogodi da bode toliko in toliko časa služil; koliko pa je tak vojak vreden, je zadosti znano. Najemnik tudi v vojski le najemnik ostane.

Izvirni dopisi.

Na Dovjem, 27. febr. Skoro vsi časniki so pretečeni teden naznanjevali veselice, ktere so bile za pustno nedeljo namenjene. Tudi tukaj se je priredila tombola, ktere čisti dobiček se je odmenil tukajšnji revni šolski mladini. Vabil ni nikdo po časnikih, a vendar se je ob 7. uri zvečer, ktera je bila kot začetek tombole naznanjena, v prostorih Železnikove gostilne toliko ljudstva nabralo, da je prostora manjkalo. Najbolj zanimivo in veselo je bilo to, da kamor si pogledal, videl si same domačine. Priznati je moral vsakdo, kdor je videl toliko množico skupaj, da so tukajšnji ljudje res dobrotljivi in da jim je veliko na tem ležeče, da se njih mladina kaj nauči. Lepo je bilo slišati, ko je marsikdo rekel, da mu ni ravno zato, da bi kaj on sam dobil, ampak hoče le revnim šolarčkom pomagati.

Ko je ura 7 odbila, dalo se je znamenje in nastala je tihota. Zdaj ogovori g. učitelj pričujoče s primernim pozdravom in jim razloži pomen in korist tombole. Želeč vsem največo srečo, naznani, da se igra začne.

Trikrat se je igralo. Po tomboli se je denar preštel, ter odštelo, kar je bilo izdanega za dobitke in druge stroške, in ostalo je čistega dohodka nad 42 gld. Lepa svota in pomoč za uboge šolarje. Celo leto bodo lahko dobivali potrebne šolske reči.

Javna zahvala bodi tukaj vsem izrečena, da so tolikanj darovali in se trudili v podporo tukajšnjih revnih šolarjev!

Domače novice.

(Pri večerajšnji volitvi za kupčijsko in obrtnišk-zbornico kranjsko) so bili v trgovinskem oddelku voljeni narodni kandidati: Vaso Petričič in Franc Kolman s 196, Janez Knez, Alfred Ledenik in Josip Lozar s 192 glasovi. Nemškutarski kandidati E. Mayer, Matej Treun, Jože Zenari, Leop. Bürger in Jože Kordin so dobili od 58 do 61 glasov, toraj malo več kot četrtino. V oddelku vélikega obrtništva, kjer narodnjaki niso volili, so izvoljeni Otomar Bamberg, Karl Mally in Janez Baumgartner, v rudarskem oddelku Pongrac Eichelter in Karol Lukman. V obrtniškem oddelku sta izvoljena naša kandidata J. N. Horak in Miha Pakič skoro z vsemi glasovi, kterih je bilo oddanih blizo 2000. Toraj živijo vrli volilci!

(„Ljubljanski List“) ki je sinoči prišel na svetlo in se razširjal zastonj kar po stotinah po postrežnikih in drugih po Ljubljani, je zelo majhen, tri strani ga je, na četrti so inserati. Vsebina tudi ni nič kaj posebna, in ker mu ni treba plačevati ko-

Ileka, je cena lista v primeri z drugimi slovenskimi listi zelo visoko nastavljena. Vrednik mu je prof. Šuklje, izdajatelj Otomar Bamberg. Menda je zavoljo tega, ker je ta list večerni list „Laibacherice“, zadnja postala bolj skržena, ker ima zdaj manj strani.

(Nasipanje po Ljubljani.) Nedavno smo hvalili mestni magistrat zato, ker je dal nekatere ulice in tudi sprehajališča potresti ali ná-nje navoziti peska, da se je prav lahko hodilo in so bila pota gladka. Danes pa moramo reči, da bi vsaj zdaj to pohvalo nekako omejili. Navozili so pač peska po glavnih ulicah, pa kakega! Tako debel je, da ga najtežji voz ne stare in gorje šibkemu čevlju, ki mora na takih krajih čez cesto iti! Če že tako debel nasip navozijo, naj bi za vozom, ki to kamenje stresa po cesti, prišel še tisti težki stroj, ki je o cesarjevih dnevih „pod Turnom“ kamenje trl. To je misel ne samo naša, ampak bolj še sprožena po drugih, ki so rekli, da se s tako debelim peskom posipajo ceste k večjemu po kmetih, pa še tam ne. Saj se vendar tako kamenje da zdrobiti!

Razne reči.

— V Bledu, 28. febr. Naša srenja v Bledu je v zadnji seji izvolila za svoje častne ude: Dež. predsednika preblagorodnega g. barona A. Winklerja; dež. glavarja visokorodn. g. grofa G. Thurna in prevzviš. g. Jurija Strossmajerja, škofa v Diakovaru.

— Premeščeni so: davkarski kontrolor Karol Tavčar iz Senožec v Kočevje, kontrolor Anton Kadilnik iz Kočevja v Ribnico in davkarski pristav Kamilo Murgel iz Ribnice v Ljubljano.

— „Že zopet nov list“ bere se v prvem stavku v resnici novega narodno-gospodarskega lista „Zadruga“, ki izhaja v Celju na mesec. List je glasilo zveze slovenskih posojilnic in velja na leto 1 gld. 50 kr. Lastnik in izdajatelj mu je gospod Mihael Vošnjak, odgovorni vrednik pa gosp. Maks Veršec.

— Iz Dunaja se nam piše: Tiskarski pogrešek v telegramu iz Dunaja v št. 47, tretja točka, blag. popraviti tako-le: „Za predlog niti tretjina vseh udov ni glasovala. Izmed navzočih gostov vpisali so se trije ravno pred glasovanjem“. (Tedad tu je le pika prestavljena, kar se pri telegramih lahko zgodi. Vr.) Dalje g. dopisovalec pravi: „Blagovolite pa tudi konstatirati, da se je isti telegram poslal „Slov. Narodu“, ki pa ga ni sprejel, akoravno so se v njem le gola in resnična fakta navajala, ktera so se z ozirom na obstanek društva morala takoj objaviti.“

— Socijalistično seme cimi tudi po deželi. Nek štajarski naš dopisnik nam 27. febr. poroča sledeče: Sinoči sošla sva se z najbližjim sosedom. Ta mi je pripovedoval, da je bil od starega mu znanca dobil pismo, v katerem se bere, da je č. g. Vraz, kaplan v Rogateu, dne 3. februarja v svoji pridigi omenjal grde navade pijanstva. Še med govorom pa ga je za tega voljo nek fantalin pozdravil s — kamenom, ki ga je na leco vrgel. Pridigar je za tem svoj govor završil s molitvijo za razposajenja. Po končanem sv. opraviilu so ljudje prišli k omenjenemu govorniku, ga omilovali in obsojevali fantovo početje ter zahtevali, da razuzdancu zgrabi roka pravice. — Kakor se vidi, ta sad lažiliberalnih naukov zori med ostalim tudi v „nemškem“ Rogateu, ki je baje „Frankfurt an der Sottel“, če je „Tagespost“ resnico napisala.

— V Novem Jorku v severni Ameriki so imeli velikansko spreved, ktere ga se je na tisoče in tisoče ljudi vdeležilo. Pripeljali so namreč iz Sibirije trupla onih ponesrečenih mučnikov vede in znosti, ki so ondi ob ustji reke Lene žalostno smrt storili. Zmanjkalo jim je namreč živeža in obleke. Bilo jih je deset in vsi amerikanski državljani, najmlajši 24 in najstarejši med njima 41 let star. Pripeljali so jih v Novi Jork na hamburškem parniku.

— Republika francoska nekako čedalje bolj slovi, da ni kos svoji nalogi, in da, če pojde še kaj časa tako naprej, bode prišla na boben. Zato se tudi čuje, da se kmalo kak Napoleon, kmalo grof pariški ali sicer kraljeva stranka oglasi. Ker je Napoleon III tudi v naših časih gospodaril, prvi pa je tako vsemu svetu znan, naj objavimo nek čuden primerljaj iz njegovega življenja. Črka M ima v zgodovini Napoleonidov nekako usodno ulogo. Mardoef imenoval se je tisti, ki je v vojaškem gojencu Napoleonu Bonapartu prvi velikanski ženij bodočega cesarja spoznal. Prvo veliko vojsko vodil je Napoleon pri Marengi, vsled ktere se mu je moral na Laškem Melas umakniti. Mortier imenoval se je njegov zvesti vojskovodja, Moreau ga je izdal in Murat je bil njegov prvi mučenik, Marija Louisa njegova tovaršica za časa sreče njegove in — Moskova njegova propad. Šest maršalov in okoli 30 generalov imelo je v svojem imenu začetnico M. Bojeval se je pri Montenotte, in Mont Sain-Jean-u. Zmagal je pri Millesimo, Mondovi, Marengo, ob

Moskvi, pri Montmirailu in Montepeau. Milan mu je bilo prvo in Moskva poslednje sovražno mesto, kamor je zmagonosen prišel. Na diplomatičnem polji prekosil ga je Metternich. Kraj, kjer je na Francoskem poslednjič bival, imenuje se Malmaison (slaba hiša). Na otok sv. Helene spremila sta ga Montholon in Marehand; Murat in Marmond sta ga med prvim zapustila. Miollis-u je ukazal papeža vjeti, Menon mu je zgubil Egipt in Mallet se je proti njemu zarotil. Imel je tri ministre po imenu Maret, Montalivet in Mallin. Prvemu kamorniku njegovemu reklo se je Montesquien. — In kaj se je Napoleonu III, soprogu Montijo-e po izgubi bitve pri Mars-la-Tour-u in Metzu po nemških generalih Moltke, Mannstein, Manteuffel zgodilo, dasi tudi je imel Mac-Mahona in Montaubana je gotovo še vsim v spominu. Več, ko čuda!

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj, 29. febr. Tudi tukajšnjemu državnemu zboru podana predloga o železnici med Mostarom in Metkovićem pooblastuje vlado za zidanje te ozkoprožne železnice, pa le do zneska 1 milijona 700.000 gld.

Budapešt, 28. febr. V zbornici poslancev predložil je ministerski predsednik načrt postave o izdelanji železnične proge Mostar-Metkovič, ki se je izročil dotičnim strokovnjaškim odsekom.

London, 28. febr. Na kolodvoru v Charing-Croso in na kolodvoru velike zapadne železnice sta bila najdena zaboja z dinamitom in sprožilnim strojem. V prvem zaboju je bilo do 20 funtov dinamita. Vse to je iz Amerike prišlo.

Narodno gospodarstvo.

Železnična statistika.

„Polit. Fragmente“ prinesle so znamenit narodno-gospodarski stavek o železnični statistiki v našem cesarstvu. Statistika posneta je po strokovnjaškem listu „Eisenbahn Zeitung“. Leta 1882 imela je naša država tostran Litave 9064 Km. železnice, na Ogerskem pa 4654 Km. Železničnih prog, ki se raztezajo po obeh delih države, ima Avstrija 2641 Km., Ogerska pa 2580 Km. Skupno je toraj v Avstriji 11.705, na Ogerskem pa 7334 Km. železnice. V Avstriji spadal je 1 Km. na 25 Km. površja, na Ogerskem pa 1 Km. železnice na 42 Km. površja, na Hrvaškem in v Slavoniji pa celó na 75 Km. površine. Ni toraj čuda, da bo Hrvaška kar štiri železnice h krati graditi začela in tako deželo s tisto mrežo prepregla, ki je dandanes za narodno gospodarstvo tako silno potrebna, da brez nje dežela propadati jame.

Kar se tiče dohodkov, znašajo oni na avstrijskih železnicah 35,306.436 gld. od osobne in 130,479.576 goldinarjev od tovarne vožnje. Ogerske železnice so pa dale 13,178.148 gold. od osobne in 46,571.810 goldinarjev od tovarne vožnje. Kakor razvidno, so dohodki bili na avstrijskih železnicah mnogo zdatnejši memo onih na Ogerskem. Čistega dobička je ostalo v Avstriji 49,599.733 goldinarjev, na Ogerskem pa 10,342.075 goldinarjev. Iz tega se zopet vidi, da avstrijske proge več nesejo, kakor Ogerske. Vzrok je to, da imajo avstrijske železnice boljše zveze z inostranstvom, kar se je pri ogerskih skoraj popolnoma pogrešalo izvzemši dveh železnice, ki ste na Erdeljskem z Rumunijo zvezani.

Drug glavni vzrok je pa tudi bolje razvita obrtnija po deželah to stran Litave, kakor pa v onih ogerske krone. Koliko je vredna zveza z morjem, so Madjari že davno spoznali, ter so vso svojo pozornost na Reko obrnili, ktera je sedaj z Budapešto ravno tako naravnost zvezana, kakor Dunaj s Trstom. Če tudi se Reka dan za dnevom v narodnogospodarskem oziru dviguje, vendar naložena glavnicca še dolgo ne bo tolikih obresti nesla, kakoršnih so se Madjari nadjali. To se bo še le zgodilo, ko se bo lahonskemu lojdovemu monopolu nekoliko perje postriglo po vpeljavi nove pomorske prevaževalne družbe, ki se bo menda z že obstoječo „Adrijo“ združila.

Tujci.

27. februarja.

Pri **Maličih**: Srečko Arner, kupec, iz Draždan. — Hermann Kalkhof, kupec, iz Remscheida. — Josip Herschman, kupec, iz Badena. — Bonomme in Grönhut, kupea, z Dunaja. — Vitez Gutmannsthal, grajščak, iz Trsta. — Albin Smola, e. k. sodnijski pristav, iz Novomesta.

Pri **Slonu**: Lenart Lehman, železn. vradnik, iz Nürnberga. — Kubeck in Götzl, kup. potovalec, z Dunaja. — Hinko Brusina, kup. potovalec, iz Zagreba. — Rok Derčič, vradnik, s soprogo, iz Siska. — J. Keršič, župnik, z Jesenic. — Janez Murnik, iz Kamnika.

Pri **Južnem kolodvoru**: Ferdinand Hof, zasebnik, s soprogo, z Dunaja. — Julij Ellinger, kup. potovalec, iz Brna. — Ernst Walter, kup. potovalec, iz Gradea. — Brigita Windischar, vdova, iz Gradea.

Eksekutivne dražbe.

7. marca. 1. e. džb. pos. Jože Grahek iz Spodnjega Paka, 336 gl. Črnomelj.

10. marca. 2. e. džb. pos. Jože Strukelj iz Ljubljane. Ljubljana. — več parcel iz Paurove zapuščine iz Ljubljane. Ljubljana. — 1. e. džb. pos. Andrej Frölich iz Ideršek, 830 gl. Idrija. — 1. e. džb. pos. Luka in Katarina Rebol iz Nakla, 335 gl. Kranj. — 1. e. džb. pos. Janez Lenček iz Ihana, 2388 gl. Brdo. — 1. e. džb. pos. Frane Pogačnik iz Dala, 4379 gl. Brdo.

Dunajska borza.

28. februarja.

Papirna renta po 100 gld.	79 gl. 65	kr.
Sreberna	80	65
4% avstr. zlata renta, davka prosta	101	20
Papirna renta, davka prosta	95	20
Ogerska zlata renta 6%	121	80
„ „ 4%	90	20
„ „ papirna renta 5%	87	90
Kreditne akcije	160 gld. 305	90
Akije anglo-avstr. banke	200 gld. 115	—
„ avstr.-ogerske banke	843	—
„ Länderbanke	110	40
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	607	—
„ državne železnice	310	70
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	233	—
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 123	2b
4% „ „ 1860	500	135
Državne „srečke“ iz l. 1864	100	171
4% „ „ 1864	50	171
Kreditne „srečke“	100	173
Ljubljanske „srečke“	20	23
Rudolfove „srečke“	10	20
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	106	40
„ Ferdinandove sev.	105	50
5% štajarske zemljišč. odvez. obligae.	104	50
London	121	45
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	71
Francoski napoleonid.	9	60 ¹ / ₂
Nemške marke	59	20

LE COIN DU FEU,

Journal Illustré des Familles,

imenuje se samostojen list s podobami lepoznanse vsebine, ki je edin, kateri v tej stroki na Dunaji v francoskem jeziku izhaja, ter se posebno vsem tistim priporoča, ki se francoščine učijo ali pa jo učé.

„LE COIN DU FEU“ prinaša vsake vrste naloge v francoskem jeziku s posebnim ozirom na slovnico, izpiske iz klasičkov, romane, novele, pregovore, pravila za življenje in o pravosti itd. jako fino zbrane in v elegantnem zlogu.

Političnih in verskih vprašanj ne prinaša nikdar.

„LE COIN DU FEU“ naraste vsako leto v krasno knjigo z 800 stranmi in ima svojih 150 do 200 podob, ter velja na leto 8 gl., poluletno 4 gl., četrtletno 2 gl. 50 kr.

Naročnina se pošilja na opravištvu časnika (1)

„LE COIN DU FEU“

Wien IV., Karolinengasse 4.

Kdor se naroči za celo leto, prejme zastoj krasno izdelane platnice, v ktere se posamezne številke do konca leta zbirajo.

Številke na ogled po zahtevanju zastoj in poštnine proste.

Imamo jo!!

Po vstrajnih študijah posrečilo se je dr. pl. Bedenu izumiti

 pomado za lase,

o kateri se lahko z dobro vestjo reče, da je na svojem mestu. V čisto kratkem času po tej pomadi priraste gosta in krepka brada, kakor tudi lasje; zabranjuje pa tudi izpadanje las. Izumnik je porok za brezporojen uspeh. (14)

Steklenica velja 2 gld. a. v.

Edina prava se dobi pri izumniku dr. pl. Beden-u v Pragi, Salmove ulice šte. 7, kamor je treba denar predposlati.